

МАТЕРІАЛИ З'ЇЗДУ УРОЛОГІВ УКРАЇНИ

(Частина 2)

17–18 жовтня 2013 року
Україна, м. Трускавець

УДК 616.61/62-085

Ефективність сучасної емпіричної антибактеріальної терапії інфекції сечовивідних шляхів

С.О. Возіанов, Д.В. Коваль, В.М. Шило

ДУ «Інститут урології Національної академії медичних наук України», м. Київ

У статті описані сучасні підходи до емпіричного призначення антибактеріальної терапії при інфекції сечовивідних шляхів. Проаналізовано історії хвороб 87 хворих, які перебували на стаціонарному лікуванні в урологічному відділенні Черкаської обласної лікарні. Даній групі пацієнтів виконували культуральне дослідження сечі за наявності бактеріурії. Отримані дані в більшості випадків свідчать про неефективність емпірично призначеної антибактеріальної терапії.

Ключові слова: емпіричне призначення, бактеріурія, уретеролітіаз, антибіотики, чутливість.

Останнім часом проблема вибору адекватної антибактеріальної терапії при лікуванні хворих з інфекцією сечовивідних шляхів (ІСШ) набуває все більшої актуальності.

Протягом останніх 30 років світова фарміндустрія майже не запропонувала принципово нових антибактеріальних препаратів, відбувається лише незначне вдосконалення вже існуючих груп. У той самий час, поширеність ІСШ (через різні фактори) як в Україні, так і у світі в цілому, лише зростає. Численні дослідження, зокрема досвід Севастопольської клінічної лікарні № 1, дають підставу вважати, що існуюча стратегія емпіричного призначення антибактеріальних препаратів уже застаріла. У зв'язку з наведеним вище, пошуки раціональної антибактеріальної терапії у хворих на ІСШ, особливо після малоінвазивних втручань з приводу уретеролітіазу є актуальною проблемою сьогодення.

МАТЕРІАЛИ ТА МЕТОДИ

У дане дослідження включено 87 хворих, які перебували на стаціонарному лікуванні в умовах урологічного відділення Черкаської обласної лікарні, в період з січня 2012 року по червень 2013 року.

Серед обстежених пацієнтів частка пацієнтів із сечокам'яною хворобою склала 64%, хворих на доброякісну

гіперплазію передміхурової залози (ДГПЗ) – 19%, гострий пієлонефрит – 12% хворих, гострий цистит – 4–5% відповідно.

У 14 пацієнтів сечокам'яна хвороба була ускладнена гострим пієлонефритом. Культуральне дослідження виконували шляхом забору сечі вище місця локалізації конкремента: під час контактної уретеролітотрипсії – у 7 хворих; шляхом катетеризації сечоводу – у 4 хворих та перкутанної нефростомії – у 3 хворих відповідно та паралельно із сечового міхура.

Проводили визначення мікробного числа виділених культур методом посіву матеріалу на кров'яний агар. Визначали чутливість до антибіотиків диско-диференціальним методом при концентрації ізолятів вище 104 КУО/мл.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

У даній групі пацієнтів за час дослідження серед виявлених культур домінувала *E.coli* (29%), на другому місці – *Pseudomonas aeruginosa* (11%), на третьому – *Enterobacter cloacae* (9%), на четвертому – *Klebsiella* (7%), на п'ятому місці – неферментативні грамнегативні бактерії (НГНБ), по 6% припадає на *Enterococcus faecalis* та *Staphylococcus epidermidis* відповідно.

Грамнегативні бактерії посідають перше місце серед виявлених культур – 74%, грампозитивні – 16%, гриби рода *Candida* – від 2% до 3% відповідно.

Слід зазначити, що у хворих на уретеролітіаз, ускладнений ІСШ, при заборі біоматеріалу вище конкремента та з сечового міхура (при так званій закритій нирці), частіше відзначали ріст *E.coli* (34%), рідше – *Klebsiella* (30%), на третьому місці – *Enterococcus faecalis* та НГНБ (10%). У той самий час, в сечовому міхурі бактеріурії не було виявлено взагалі.

Усім хворим емпірично, згідно з протоколом лікування, до отримання результатів культурального дослідження сечі призначали цефтріаксон по 1 г внутрішньовенно 2 рази на день. У більшості випадків паралельно пацієнти

отримували левофлоксацин по 500 мг внутрішньовенно 1 раз на добу.

Після отримання результатів культурального дослідження сечі виявилось, що культивовані мікроорганізми до призначених антибіотиків здебільшого були стійкі.

Найбільша кількість культур мали чутливість до гентаміцину (до 50% випадків), який рідко застосовують у зв'язку з його токсичністю. На другому місці за чутливістю культур – ципрофлоксацин, застосування якого останнім часом теж зменшилось з появою нових поколінь даної групи препаратів. На третьому місці – меропенем, четверте місце посідає азитроміцин, п'яте – ванкомицин та амікацин, на шостому – левофлоксацин з цефтазидимом, на сьомому місці – тинідазол (до 6%), який на сьогодні практично не використовують. Слід зазначити те, що до одного з найбільш часто застосовуваних в урологічній практиці України антибіотика цефтріаксону чутливості не виявлено в жодному випадку.

ВИСНОВКИ

1. Існуючі підходи до емпіричного призначення антибактеріальної терапії застаріли та потребують більш ретельного вивчення. На перший план виходять антибіотики, які через різні причини вже давно не використовували, тому чутливість мікробів до них вища.

2. У хворих на уретеролітіаз, ускладнений ІСШ, обов'язковим є забір сечі для культурального дослідження вище місця обструкції.

3. E.coli та грамнегативні бактерії продовжують посідати основне місце у виникненні ІСШ.

Эффективность современной эмпирической антибактериальной терапии инфекции мочевыводящих путей

С.А. Возианов, Д.В. Коваль, В.М. Шило

В статье описаны современные подходы к эмпирическому назначению антибактериальной терапии при инфекции мочевыводящих путей. Проанализированы истории болезни 87 пациентов, находящихся на стационарном лечении в урологическом отделении Черкасской областной больницы. Данной группе больных выполняли культуральное исследование мочи при наличии бактериурии. Полученные результаты в большинстве случаев свидетельствуют о неэффективности эмпирически назначенной антибактериальной терапии.

Ключевые слова: эмпирическое назначение, бактериурия, уретеролитиаз, антибиотики, чувствительность.

The effectiveness of modern empirical antibiotic therapy of urinary tract infection

S.A. Vozyanov, D.M. Koval, V.M. Shilo

This article focuses on the study of modern approaches to empirically purpose antimicrobial therapy for urinary tract infections. Analyzed the medical history of 87 patients being treated at the urology department of the Cherkasy Regional Hospitals. For this group of patients was performed urine culture, if broadly, the presence of bacteriuria. The results, in most cases indicate inefficiencies antimicrobial empirically assigned therapy.

Key words: empirically, bacteriuria, ureterolithiasis, antibiotics, sentience.

Сведения об авторе

Возианов Сергей Александрович – ГУ «Институт урологии НАМН Украины», 04053, г. Киев, ул. Юрия Коцюбинского, 9а; тел.:(044) 486-66-60.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Аляев Ю.Г. Трансуретральные эндоскопические операции на мочеточнике // Хирургия. Журнал им. Пирогова. – 2006. – № 9. – С. 49–53.
2. Саркулова М.Н. Микробиологическая характеристика возбудителей внутрибольничной инфекции у урологических больных // Журнал микробиологии. – 2005. – № 5. – С. 101–103.
3. Пасечников С.П., Сайдакова Н.А., Грицай В.С., Кузнецов В.В. Мониторинг видового спектра возбудителей инфекции мочевыводящих путей и их чувствительности к антибактериальным препаратам в урологическом отделении // Урология. – 2011. – № 2. – С. 9–15.
4. Стандарты та клінічні протоколи надання медичної допомоги зі спеціальності урологія / Під ред. С.П. Пасечнікова, 2012.
5. Caron F. Diagnostic bacteriologique et antibiotherapie des infections urinaires // Rev.Urol. – 2003. – 53. – 1760.
6. Gupta K., Hooton T.M., Stamm W.E. Increasing antimicrobial resistance and the management of uncomplicated community-acquired urinary tract infections // Ann.intern. Med. – 2001. – 135. – 41–50.